

Rekürans Bağlıları:

k ve p reel sabitler olmak üzere $J_k(x)$ Bessel fonksiyonu aşağıdaki bağıntıları gerçekleştir.

- a) $\frac{d}{dx} [x^k J_k(px)] = px^k J_{k-1}(px)$
- b) $\frac{d}{dx} [x^{-k} J_k(px)] = -px^{-k} J_{k+1}(px)$
- c) $\frac{d}{dx} [J_k(px)] = pJ_{k-1}(px) - \frac{k}{x} J_k(px)$
- d) $\frac{d}{dx} [J_k(px)] = -pJ_{k+1}(px) + \frac{k}{x} J_k(px)$
- e) $\frac{d}{dx} [J_k(px)] = \frac{p}{2} [J_{k-1}(px) - J_{k+1}(px)]$
- f) $J_k(px) = \frac{px}{2k} [J_{k-1}(px) + J_{k+1}(px)]$
- g) $J_{1/2}(x) = \sqrt{\frac{2}{\pi x}} \sin x$, $J_{-1/2}(x) = \sqrt{\frac{2}{\pi x}} \cos x$

Örnek 1. $\int_0^x t^n J_{k+1}(pt) dt = \frac{k+n}{p} \int_0^x t^{n-1} J_k(pt) dt - \frac{x^n}{p} J_k(px)$ ($n > 0$, $k \geq 0$) olduğunu gösteriniz.

Çözüm: b) eşitliği düzenlenirse,

$$J_{k+1}(pt) = -\frac{1}{p} t^k \frac{d}{dt} [t^{-k} J_k(pt)]$$

elde edilir. Eşitliğin her iki yanını t^n ile çarpıp 0 dan x e integre edersek,

$$\int_0^x t^n J_{k+1}(pt) dt = -\frac{1}{p} \int_0^x t^{n+k} \frac{d}{dt} [t^{-k} J_k(pt)] dt$$

bulunur. Kısmi integrasyon yapılarak,

$$\begin{aligned} \int_0^x t^n J_{k+1}(pt) dt &= -\frac{1}{p} \left\{ t^n J_k(pt) \Big|_0^x - (n+k) \int_0^x t^{n-1} \frac{d}{dt} J_k(pt) dt \right\} \\ &= \frac{k+n}{p} \int_0^x t^{n-1} J_k(pt) dt - \frac{x^n}{p} J_k(px) \end{aligned}$$

elde edilir.

Örnek 2. Aşağıdaki bağıntıların doğru olduğunu gösteriniz.

$$1) \int_0^x J_1(ax) dx = \frac{1}{a} [1 - J_0(ax)]$$

$$2) \int_0^x J_2(ax) dx = \int_0^x J_0(ax) dx - \frac{2}{a} J_1(ax)$$

Çözüm:

1) Yukarıda "b" ile verilen şekildeki bağıntıda

$$\frac{d}{dx} [x^{-k} J_k(px)] = -px^{-k} J_{k+1}(px)$$

$k = 0$ ve $p = a$ alınırsa

$$\begin{aligned} \frac{d}{dx} [J_0(ax)] &= -aJ_1(ax) \\ J_1(ax) &= -\frac{1}{a} \frac{d}{dx} [J_0(ax)] \end{aligned} \quad (*)$$

elde edilir. (*) ifadesi 0 dan x e integre edilirse

$$\int_0^x J_1(ax) dx = -\frac{1}{a} \int_0^x \frac{d}{dx} [J_0(ax)] = -\frac{1}{a} [J_0(ax) - J_0(0)] = \frac{1}{a} [1 - J_0(ax)]$$

gösterilmiş olur.

2) Yukarıda "e" ile verilen şekildeki bağıntıda

$$\frac{d}{dx} [J_k(px)] = \frac{p}{2} [J_{k-1}(px) - J_{k+1}(px)]$$

$k = 1$ ve $p = a$ alınırsa

$$\begin{aligned} \frac{d}{dx} [J_1(ax)] &= \frac{a}{2} [J_0(ax) - J_2(ax)] \\ J_2(ax) &= J_0(ax) - \frac{2}{a} \frac{d}{dx} [J_1(ax)] \end{aligned} \quad (*)$$

elde edilir. (*) ifadesi 0 dan x e integre edilirse

$$\begin{aligned}\int_0^x J_2(ax)dx &= \int_0^x (J_0(ax) - \frac{2}{a} \frac{d}{dx} [J_1(ax)])dx \\ &= \int_0^x J_0(ax)dx - \frac{2}{a} (J_1(ax)) \Big|_0^x \\ &= \int_0^x J_0(ax)dx - \frac{2}{a} J_1(ax) + \frac{2}{a} J_1(0) \\ &= \int_0^x J_0(ax)dx - \frac{2}{a} J_1(ax)\end{aligned}\tag{1}$$

elde edilir.